

RECEȚIONAT

Agenția Națională pentru

Cercetare și Dezvoltare _____

” ” _____ 2022

AVIZAT

Secția AȘM _____

” ” _____ 2022

RAPORT ȘTIINȚIFIC ANUAL

privind implementarea proiectului din cadrul Programului de Stat (2020-2023)

„Adaptarea sistemului de educație – cercetare cu profil agrar din Republica
Moldova la condițiile societății contemporane”

20.80009.0807.44

Prioritatea Strategică _____

IV „Provocări societale”

Rector U.T.M.

dr. hab. Viorel BOSTAN

(numele, prenumele)

(semnătura)

Consiliul științific UTM

dr. hab. Vasile TRONCIU

(numele, prenumele)

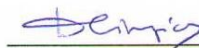

(semnătura)

Conducătorul proiectului

Dr. hab. Dragoș CIMPOIEȘ

(numele, prenumele)

(semnătura)

Chișinău 2022

1. Scopul etapei anuale conform proiectului depus la concurs (obligatoriu)

Perfecționarea managementului sistemului de educație-cercetare cu profil agrar.

2. Obiectivele etapei anuale (obligatoriu)

1. Elaborarea modelului de organizare a sistemului național de extensiune rurală.
2. Perfecționarea activității economico-financiare a sistemului de educație-cercetare cu profil agrar.

3. Acțiunile planificate pentru realizarea scopului și obiectivelor etapei anuale (obligatoriu)

1. Studiarea literaturii de specialitate și experienței avansate în domeniul extensiunii rurale.
2. Elaborarea unui concept de organizare a unui sistem național de extensiune rurală.
3. Perfecționarea activității economico-financiare a învățământului superior agrar.
4. Perfecționarea activității economico-financiare a institutelor de cercetare cu profil agrar.

4. Acțiunile realizate pentru atingerea scopului și obiectivelor etapei anuale (obligatoriu)

1. Studiarea literaturii de specialitate și experienței avansate în domeniul extensiunii rurale.
2. Elaborarea unui concept de organizare a unui sistem național de extensiune rurală.
3. Perfecționarea activității economico-financiare a învățământului superior agrar.

5. Rezultatele obținute (descriere narativă 3-5 pagini) (obligatoriu)

Atingerea *primului obiectiv* preconizat pentru anul de dare de seamă ține de perfecționarea sistemului național de extensiune rurală.

Alături de educație și cercetare, extensiunea reprezintă cel de-al treilea pilon de bază a unei universități moderne. Dezvoltarea unui sector, ramuri, economii într-o măsură oarecare depinde de impactul scontat depus și fructificat de către sistemul de educație-cercetare. Privind dezvoltarea durabilă a mediului rural impactul direct ar fi atribuit nemijlocit sistemului de educație-cercetare cu profil agrar. Prin urmare, aceste organizații sunt obligate să creeze un mediu academic și științific cât mai performant și modern pentru a stabili niște legături directe dintre acestea cu mediul de afaceri, care la rândul său ar facilita și crea un regim direct de import accesibil și rapid de cele mai avansate și performante tehnologii necesare dezvoltării mediului rural în general cât și devenirea producătorilor autohtoni cât mai competitivi. Totodată, este necesar de a crea condiții și legături cât mai avantajoase și directe dintre factorii de decizie, instituțiile din cadrul sistemului de educație-cercetare și mediul de afaceri din sector.

Urmare a analizei organizării și funcționării serviciilor de consultanță și extensiune în Republica Moldova, dar și a evoluției acestora, s-a constatat că aceste servicii continuă să se confrunte cu un șir de probleme și necesități de ordin sistemic, instituțional și funcțional și care s-au perpetuat de-a lungul perioadei analizate, demonstrând că prezentul model de organizare, funcționare și finanțare a serviciilor respective contribuie nesemnificativ la creșterea competitivității și productivității sectorului agricol și necesită astfel să fie revizuit și modificat.

La nivel național, activează o serie de actori relevanți care prestează servicii pentru sistemul de consultanță și extensiune în agricultură, lipsind la acest moment o integrare funcțională a acestora, activitatea lor derulându-se într-o manieră fragmentată. Deși cercetarea agricolă oferă cunoștințe

multiple și există surse disponibile pentru a răspunde provocărilor actuale, diseminarea acestora nu este vizibilă, astfel încât rezultatele cercetării nu sunt aplicate suficient în practică. În special, sectorul de cercetare-inovare nu este suficient de adaptat și direcționat nevoilor specifice ale producătorilor agricoli.

Cele mai pronunțate probleme sesizate în acest sens care urmează a fi soluționate prin propunerea unui concept nou de organizare a Sistemului Național de Extensiune Rurală sunt:

1. Lipsa unei viziuni strategice și coerente asupra procesului de dezvoltare a sistemului de consultanță și extensiune în agricultură, cauzată de intercorelarea deficientă a documentelor strategice de politici cu cadrul legal și instituțional.
2. Carențe instituționale în organizarea și gestionarea serviciilor de consultanță și extensiune în agricultură din motivul insuficienței de capacități și competențe compatibile unui sistem eficient și competitiv necesar sectorului agricol.
3. Lipsa coeziunii serviciilor de consultanță și extensiune cu necesitățile sectorului agricol, determinată pe de o parte – de pregătirea insuficientă a consultanților implicați în prestarea acestor servicii, precum și de reducerea acoperirii tematice și geografice cu servicii de calitate – pe de altă parte.

Bunele practici internaționale de organizare a sistemului de consultanță în agricultură indică asupra necesității revizuirii și regândirii modului de organizare a serviciilor de consultanță în Republica Moldova și transformării acestuia la un model modern, aliniat la tendințele de dezvoltare a sectorului agricol și congruent cu modelele internaționale relevante în acest sens (cum ar fi cele implementate spre exemplu în Slovenia, Croația, România, Serbia etc., dat fiind modelul acestor țări de organizare a sistemului de consultanță).

Agricultura și domeniile conexe necesită intensificarea eforturilor în vederea dezvoltării unui sistem de inovare, formare și consultanță în agricultură, capabil să realizeze o conexiune între producătorii agricoli și diverse instituții relevante sectorului.

Eforturile de a dezvolta un sistem modern de consultanță în agricultură bazat pe inovare, formare profesională, informare, diseminare a rezultatelor științifice, transferului de cunoștințe etc., se va concentra la integrarea acestora și va crea fluxurile necesare de cunoaștere și informare pentru dezvoltarea sectorului.

Obiectivul general al conceptului propus este dezvoltarea unui sistem modern și durabil de transfer tehnologic, formare și consultanță în agricultură bazat pe servicii relevante, eficiente și orientate pe necesitățile de dezvoltare a sectorului agricol din Republica Moldova în vederea îmbunătățirii capitalului uman cu efecte de creștere a competitivității economiei naționale.

În această ordine de idei, se propune delegarea începând cu 2023 a gestionării și prestării serviciilor de consultanță în agricultură către Centrul metodic pentru învățământ, aflat în subordinea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare.

În context, tranziția dată implică realizarea unor măsuri de optimizare și eficientizare a activității Centrului, inclusiv reorganizarea acestuia în Centrul de Consultanță în Agricultură, cu statut de instituție publică din subordinea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, care să preia competențele privind gestionarea și prestarea serviciilor de consultanță în agricultură.

Crearea și consolidarea unui sistem integrat de consultanță în agricultură presupune o abordare integrată a formării, cercetării, transferului de cunoștințe și consultanță agricolă, care să răspundă

necesităților de cunoaștere, tehnologii și informații necesare producătorilor agricoli pentru managementul gospodăriilor agricole.

Procesul de dezvoltare a sistemului integrat de consultanță în agricultură (în continuare - Sistem), se va concentra pe integrarea tuturor actorilor din sector, precum producătorii agricoli, organizațiile de cercetare și educație, organizațiile din domeniul agriculturii, antreprenoriatului și dezvoltării rurale, etc., relevante în crearea fluxurilor de cunoaștere și informare întru dezvoltarea sectorului.

Realizarea obiectivului dat va consolida serviciile de consultanță prin captarea și împărtășirea necesităților agricultorilor, facilitarea accesului la inovare, diseminarea rezultatelor științifice, organizarea instruirii pentru actualizarea cunoștințelor, schimburi de experiență, vizite în gospodării agricole etc.

Performanța și eficiența serviciilor de consultanță pot fi îmbunătățite prin integrarea și consolidarea în sistem a tuturor actorilor care prestează servicii de consultanță în agricultură și intensificarea eforturilor de dezvoltare a cunoștințelor și aplicațiilor inovatoare.

La nivel național, obiectivul va fi realizat de către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare prin delegarea atribuțiilor de creare și gestionare a sistemului de consultanță către Centrul de consultanță în agricultură.

Astfel, în calitate de gestionar al sistemului, Centrul de Consultanță în Agricultură va asigura conexiunea necesară dintre mediul de afaceri și diverse tipuri de instituții și organizații care generează și utilizează tehnologii aplicate în agricultură, promovează învățarea reciprocă, furnizează servicii de cercetare/inovare (hub-uri digitale de inovare), diseminează informații, etc.

Pe lângă definirea și implementarea cadrului instituțional nou pentru serviciile de consultanță, este necesară elaborarea instrucțiunilor, procedurilor, după caz, a manualelor operaționale, precum și altor acte necesare funcționării serviciilor de consultanță după modelul nou de organizare.

Realizarea celui *de-al doilea obiectiv* preconizat pentru anul 2022 în cadrul proiectului ține de analiza veniturilor și cheltuielilor Universității Agrare de Stat din Moldova și identificarea unor soluții de îmbunătățire a stării economico-financiare.

În particular, a fost realizat modelul de optimizare a activității economico-financiare a instituțiilor bugetare din sfera educație-cercetare prin metoda multitasking în care frontiera performanței este evaluată în rezultatul analizei anvelopării datelor. În așa mod sunt definite criteriile de îmbunătățire a activităților didactico-metodice în condițiile limitării resurselor financiare cu o raportare optimală a acestor obiective. Indicatorii economico-financiar sunt evaluați pentru instituțiile bugetare cu o corelație multifactorială față de trendul impus de prețurile de piață a resurselor materiale, umane ș.a.

Compartimentul venituri a fost analizat după sursele de proveniență, adică prin prisma veniturilor bugetare și cele proprii. Ponderea cea mai mare în totalul veniturilor aprobate și executate o dețin resursele bugetare și constituie pe anii luați în studiu de la 68,8 până la 75,6% pentru veniturile executate.

Resursele bugetare au fost alocate pentru pregătirea cadrelor de învățământ superior cu fondul de burse (învățământ superior, ciclul 1, masterat-ciclul 11, doctorat-ciclul 111) și pentru întreținerea campusului studentesc. De la 360 până la 414 mii lei s-au alocat pentru asigurarea și susținerea socială.

Ponderea cea mai mare a veniturilor bugetare planificate și executate o constituie învățământul superior ciclul 1. Veniturile bugetare executate, de exemplu, variază pe anii luați în studiu de la 44429,3 până la 67976,4 mii lei. Acestea constituie pe anii luați în studiu de la 73,1 până la 80,2% din totalul veniturilor bugetare executate. Ponderea cea mai mare a învățământului superior ciclul 1 în veniturile bugetare executate a fost în anul 2020 și a constituit 80,2%.

O categorie importantă de venituri sunt cele din surse proprii. Veniturile aprobate din surse proprii au variat nesemnificativ pe anii luați în studiu de la 19755,3 mii lei în anul 2021 până la 21968,3 mii lei în anul 2020.

Veniturile din surse proprii se constituie din taxe de studii, alte taxe, taxa de întreținere a căminelor și încasări de la arendă.

Dintre acestea ponderea cea mai mare în venituri din surse proprii o au taxele de studii. Acestea, fiind aprobate, au constituit pe anii luați în studiu de la 8742,8 mii lei în anul 2017 până la 11014,7 mii lei în anul 2020. Taxele de studii executate, de asemenea, variază pe anii luați în studiu de la 9305,4 mii lei până la 13330,3 mii lei. Variația taxelor de studii pe anii luați în studiu este legată de numărul de studenți ce își fac studiile în bază de contract.

În anul 2018 a fost majorată partea de venituri în timpul rectificării anuale cu 800,2 mii lei ca rezultat a majorării taxelor de studii, înmatriculării unui număr mai mare de studenți străini și achitarea unor datorii din anii precedenți. Tot în acest an s-au majorat veniturile la componenta alte taxe cu 847,3 mii lei în rezultatul încasării dobânzii și altor plăți.

În anul 2019 asigurarea încasărilor plății pentru studii a avut loc în rezultatul înmatriculării unui număr mai mare de studenți străini, achitării unor datorii din anii precedenți, precum și din alte taxe și plăți pentru acte, certificate etc. Ponderea taxelor de studii aprobate în veniturile din surse proprii a variat de la 40,9% în anul 2017 până la 53,2% în anul 2021, iar a celor executate respectiv de la 45,9 % în anul 2017 până la 56,1% în anul 2021.

În cadrul veniturilor din surse proprii o pondere importantă o are taxa de întreținere a căminelor, care se compune din taxa de chirie plătită de studenți și alți chiriași, atât lucrători ai UASM, cât și străini.

Veniturile planificate din taxe de întreținere a căminelor au tendința de micșorare pe anii luați în studiu și s-au micșorat de la 7243,2 mii lei în 2018 până la 5864,4 în anul 2021. Aceasta se explică prin micșorarea numărului de studenți și a locatarilor străini.

Nu este de neglijat și sursa de venituri din încasările din arendă, care atât cele planificate, cât și cele executate variază mult pe anii luați în studiu. Astfel, veniturile aprobate au variat de la 867,0 mii lei până la 2706,5 mii lei. În același timp veniturile executate au variat de la 867,0 mii lei în anul 2020, până la 2606,6 în anul 2017.

Pentru a spori eficiența utilizării resurselor financiare este necesar de analizat cheltuielile pentru a reduce pe cele care nu sunt strict necesare în procesul didactic sau în activitatea științifică.

Ponderea cea mai mare în cheltuielile totale efectuate o au cheltuielile de personal. Ponderea acestora în cheltuielile de personal executate au fost de la 78,9 % în anul 2017 până la 81,6% în anul 2020.

Un capitol aparte aparține cheltuielilor ce țin de servicii. Acestea fiind executate au variat pe anii luați în studiu de la 12863,5 mii lei în anul 2020 până la 21108,0 mii lei în anul 2018. Dintre

acestea ponderea cea mai mare o dețin cheltuielile legate de energia electrică. Cheltuielile executate anual pentru energia electrică au constituit pe anii luați în studiu de la 4599,0 mii lei în anul 2021 până la 7655,8 mii lei în anul 2020. Acestea sunt destul de semnificative, deoarece ponderea lor în cheltuielile legate de servicii a fost de la 31,5 % în anul 2021 până la 40,7% în anul 2020. Aceasta ne indică , că la acest capitol de cheltuieli trebuie de întreprins măsuri de reducere a lor.

Este necesar de întreprins măsuri serioase în vederea reducerii cheltuielilor ce țin de întreținerea cazangeriei, a traseului termic păstrării căldurii în căminele studențești și blocurile de studii.

Peste 1 mil. lei anual se cheltuie și pentru energia termică, care se folosește la încălzirea căminelor de pe bd. Grigore Vieru.

Sume importante de bani se cheltuie anual și pentru apă și canalizare. Acestea variază pe anii luați în studiu de la 4386,2 mii lei în anul 2020 până la 6704,4 mii lei în anul 2018. Reducând consumul de apă prin măsuri tehnice se poate de micșorat semnificativ cheltuielile la acest capitol.

Sunt semnificative cheltuielile la capitolul mijloace fixe, care, de asemenea, variază pe anii luați în studiu. În cadrul acestora ponderea cea mai mare o au articolele Reparații capitale ale clădirilor și procurarea mașinilor și utilajelor. Considerăm că aceste cheltuieli trebuie majorate semnificativ, deoarece multe clădiri necesită reparații capitale. Totodată sunt necesare mai multe mașini și utilaje.

La capitolul Stocuri de materiale circulante observăm cheltuieli semnificative pentru combustibil. Este evident, că trebuie de redus aceste cheltuieli prin optimizarea parcului de mașini.

Pentru a spori eficiența activității instituției este necesar de sporit veniturile și de redus cheltuielile.

Sporirea veniturilor se va axa pe următoarele acțiuni prioritare:

- identificarea de noi surse de finanțare a activității de cercetare prin stimularea profesorilor de a participa la diferite concursuri pentru a obține proiecte finanțate de stat;
- mobilizarea și stimularea financiară a profesorilor de a încheia contracte cu agenții economici de implementare în producție a realizărilor științifice;
- participarea împreună cu colegii din alte țări în proiecte științifice internaționale;
- eficientizarea managementului financiar al Universității;
- majorarea numărului de studenți ce își fac studiile în bază de contract prin sporirea vizibilității și atractivității ofertelor educaționale, sporirea vizibilității Universității prin îmbunătățirea relației cu mass-media, publicarea mai multor articole despre Universitate cât și broșuri, pliante, postere etc.
- participarea cu materiale despre realizările științifice și didactice ale Universității la zilele orașelor și satelor, precum și la diferite sărbători organizate de către aceștia, de exemplu, ziua mărului etc.
- dezvoltarea subdiviziunii responsabile de atragerea la studii a candidaților la studii din diferite țări, de exemplu, China, India ș.a.
- organizarea în cadrul universității a unor cursuri de prelegeri pentru agricultori pe tehnologii moderne de cultivare a principalelor specii agricole;

- motivarea personalului științifico-didactic antrenat în prestarea serviciilor de consultanță în teritoriu;
- participarea profesorilor la implementarea tehnologiilor moderne de cultivare a plantelor agricole sau a unor verigi tehnologice;
- dezvoltarea bazei tehnico-materiale științifice prin crearea de laboratoare moderne, acreditarea acestora și prestarea serviciilor agenților economici;
- valorificarea patrimoniului instituției și darea în arendă a spațiului nefolosit în scopuri didactice și științifice întru generarea surselor suplimentare de venit;
- ajustarea taxei de cazare în cămine pentru persoane străine la prețurile actuale;
- oferirea unor servicii cu plată, diferite de cele educaționale și științifice.

Reducerea cheltuielilor se va axa pe următoarele acțiuni prioritare:

- Implementarea conceptului de "Green University" prin obținerea de proiecte și granturi de eficiență energetică de la donatorii externi;
- izolarea termică a părții de nord a pereților blocurilor administrative și a căminelor;
- înlocuirea ferestrelor , în primul rând în partea de nord, atât ale blocurilor didactice, cât și a căminelor studentești;
- amplasarea pe blocurile didactice a panourilor fotovoltaice, obținute în urma proiectelor și granturilor;
- de transferat cazangeria Universității la Termocom, întreprindere specializată în asigurarea cu căldură a orașului sau de modernizat cazangeria și traseul termic în scopul reducerii cheltuielilor de căldură;
- înlocuirea tuturor becurilor cu corpuri de iluminat Led ce va reduce semnificativ consumul de curent electric;
- de instalat senzori la corpurile de iluminat în secțiile și coridoarele din cămin ce ar reduce semnificativ consumul de curent electric pe timp de noapte și parțial în timpul zilei;
- construcția unei fântâni arteziene pentru asigurarea campusului universitar de la Petricani și a cazangeriei cu apă tehnică, economisind astfel cantități semnificative de apă potabilă și, respectiv surse financiare.

6. Diseminarea rezultatelor obținute în proiect în formă de publicații (obligatoriu)

Lista publicațiilor din anul 2022 în care se reflectă doar rezultatele obținute în proiect, perfectată conform cerințelor față de lista publicațiilor (a se vedea anexa)

4.1. în reviste din bazele de date Web of Science și SCOPUS (cu indicarea factorului de impact IF)

1. CIMPOIEȘ L. Academic performance of teaching and research staff in agricultural higher education of Moldova. In: *Journal Scientific papers series „Management, economic engineering in agriculture and rural development”*, București, 2022, Vol. 21 (2), p. 209-216, 0.52 c.a. ISSN 2284-7995, (0.34).

5.1. culegeri de lucrări științifice editate peste hotare

1. CIMPOIES, L., REȘITCA, R. Agricultural higher education in Moldova: some economic and financial aspects of management. In: 28th RSEP International Conferences on Economics, Finance and Business, 28th edition, Rome, ISBN: 978-605-73146-3-5 (*în curs de publicare*)
2. DANILOV, IU., CIMPOIEȘ, D., RACUL, A. Optimization criteria for the educational process within agronomic higher education institution in the context of the sustainable rural development in the Republic of Moldova. In: Scientific papers "Agrarian Economy and Rural Development – Realities and perspectives for Romania", Volume 13, Issue 2022 (*în curs de publicare*).

5.2 culegeri de lucrări științifice editate în Republica Moldova

1. DANILOV, IU., CIMPOIEȘ, D. Comparative evaluation of the teaching staff performance within agronomic higher education institution in the context of sustainable rural development in the Republic of Moldova. In: Scientific papers "Competitiveness and innovation in the knowledge economy." Chisinau, September 23rd-24th, 2022 (*în curs de publicare*).
 2. CIMPOIEȘ, D., REȘITCA, R. Analiza anvelopării datelor în calitate de instrumentar economic pentru evaluarea performanței didactico-metodice și impactul cercetărilor științifice a corpului profesoral UTM. In: Scientific papers "Competitiveness and sustainable development". Chisinau, November 3-4, 2022 (*în curs de publicare*).
 3. DANILOV, IU., RACUL, A. Criteriile de optimizare a procesului educațional în facultatea de Inginerie Economică și Business UTM conform analizei frontierei stohastice a managementului performanței cadrelor didactice. In: lucrările științifice „Competitivitate și dezvoltare sustenabilă”. In: Scientific papers "Competitiveness and sustainable development". Chisinau, November 3-4, 2022 (*în curs de publicare*).
 4. DANILOV, IU., CIMPOIEȘ, D., RACUL, A. Optimization criteria for the educational process within agronomic higher education institution in the context of the sustainable rural development in the Republic of Moldova. In: Scientific papers, Volume 13, Issue 2022 (*în curs de publicare*).
7. Impactul științific, social și/sau economic al rezultatelor științifice obținute în cadrul proiectului (obligatoriu)

A fost elaborat un concept principal nou de organizare a sistemului național de extensiune rurală, care va contribui la gestiunea mai eficientă a banului public și va spori diseminarea cunoștințelor noi și inovațiilor în rândul locuitorilor din zonele rurale. Sporirea eficienței serviciilor de consultanță va contribui la sporirea competitivității sectorului agrar, dar și dezvoltarea noilor afaceri neagricole în localitățile rurale, având un impact social major prin creșterea bunăstării familiilor de la sate și deschiderea noilor locuri de muncă, care în ansamblu vor reduce depopularea localităților rurale.

Analiza economico-financiară a învățământului superior agrar și recomandările propuse vor contribui la o mai bună gestionare a universității, identificarea rezervelor de sporire a veniturilor și reducere a costurilor, utilizarea mai eficientă a resurselor umane, care în final va

duce spre o creștere a calității specialiștilor pregătiți în domeniul agriculturii și sectoarele conexe cu dezvoltarea durabilă a localităților rurale.

8. Infrastructura de cercetare utilizată în cadrul proiectului (obligatoriu)

Infrastructura de cercetare utilizată în cadrul proiectului s-a redus la utilizarea calculatorului, imprimantei laser, binder, ghilotină, laminator, dar și a diferitor consumabile amplasate în cadrul biroului 313 a facultății de economie, Universitatea Agrară de Stat din Moldova.

9. Colaborare la nivel național în cadrul implementării proiectului (obligatoriu)

Obiectivele propuse nu ar fi fost realizate pe deplin dacă nu ar fi existat o colaborare strânsă cu Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare și administrația Universității Agrare de Stat din Moldova.

10. Colaborare la nivel internațional în cadrul implementării proiectului (obligatoriu)

Obiectivele propuse spre realizare în anul curent nu au necesitat o colaborare internațională.

11. Dificultățile în realizarea proiectului

Reforma universitară cu absorbția UASM de către UTM a creat impedimente de ordin organizatoric, psihologic și emoțional din cauza incertitudinilor de angajare a membrilor echipei de cercetare și imposibilitatea de a utiliza spațiul și utilajul: începând cu luna august și până în prezent, din cauza acțiunilor de primire-predare a bunurilor către UTM, membrii echipei au avut acces limitat la spațiul de lucru și utilaj, fapt ce a cauzat întârzieri substanțiale în definitivarea obiectivelor și acțiunilor propuse spre realizare.

Nivelul de salarizare mai scăzut a cercetătorilor științifici față de cel al cadrelor științifico-didactice fac neatractivă angajarea în calitate de titulari în cadrul proiectelor de cercetare, iar împreună cu plafonarea mărimii sarcinii didactice și științifice la 1,5 unități demotivează cadrele științifico-didactice să se implice mai activ în activitatea de cercetare.

Numărul redus al tinerilor cercetători în cadrul facultății și pârgii financiare slabe de cointeresare a acestora fac dificilă completarea cotei pentru tinerii cercetători care urmează a fi incluși în echipa de cercetare.

Imposibilitatea achiziționării softurilor necesare pentru realizarea cercetărilor impun cercetătorii să aplice softuri nelicențiate sau cele gratis, care nu asigură calitatea rezultatelor științifice.

12. Diseminarea rezultatelor obținute **în proiect** în formă de prezentări la foruri științifice (comunicări, postere – pentru cazurile când nu au fost publicate în materialele conferințelor, reflectate în p. 6).

➤ **Manifestări științifice internaționale (în străinătate)**

- **Cimpoieș Dragoș**, dr. hab. 5th edition of the International Conference on Innovative Research in Education, IRECONF, Netherlands, Amsterdam, 18-20 November 2022:” Extension and Advisory Services in Moldovan Countryside: Is There a Place for Higher Education?”, prezentare orală (*keynote speaker*).

➤ **Manifestări științifice internaționale (în Republica Moldova)**

Lipsesc.

➤ **Manifestări științifice naționale**

- Cimpoieș Dragoș, dr. hab. Workshop ”Extensiunea rurală: trecut, prezent și viitor”, UTM, Moldova, Chișinău, 11.11.2022: ”Evoluția extensiunii rurale în Republica Moldova”.
- Litvin Aurelia, dr. hab. Workshop ”Extensiunea rurală: trecut, prezent și viitor”, UTM, Moldova, Chișinău, 11.11.2022: ”Experiența internațională și impactul extensiunii asupra dezvoltării durabile a spațiului rural”.
- Reșitca Rodica, doctorandă. Workshop ”Extensiunea rurală: trecut, prezent și viitor”, UTM, Moldova, Chișinău, 11.11.2022: ”Extensiunea rurală: perspectivele de dezvoltare în Republica Moldova”.

➤ **Manifestări științifice cu participare internațională**

Lipsesc.

13. Aprecierea și recunoașterea rezultatelor obținute **în proiect** (premiu, medalii, titluri, alte aprecieri). (Opțional)

Lipsește.

14. Promovarea rezultatelor cercetărilor obținute **în proiect** în mass-media (Opțional):

Lipsesc.

15. Teze de doctorat / postdoctorat susținute și confirmate în anul 2022 de membrii echipei proiectului (Opțional)

Lipsesc.

16. Materializarea rezultatelor obținute **în proiect** (Opțional)

Forme de materializare a rezultatelor cercetării în cadrul proiectului pot fi produse, utilaje și servicii noi, documente ale autorităților publice aprobate etc.

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare: Programul de dezvoltare a serviciilor de consultanță în agricultură în Republica Moldova pentru anii 2023-2027 (Proiect).

17. Informație suplimentară referitor la activitățile membrilor echipei în anul 2022

➤ Membru/președinte al comitetului organizatoric/științific, al comisiilor, consiliilor științifice de susținere a tezelor (Opțional)

- Cimpoieș, D. Membru al Secției ”Științe Sociale, Economice, Umanistice și Arte” a Academiei de Științe a Moldovei;
- Cimpoieș, D. Membru al Comisiei de Experți în domeniul atestării (științele economice) ANACEC;
- Cimpoieș, D. Președinte al Seminarului Științific de Profil la specialitatea 521.03 „Economie și Management (în agricultură)” al UASM;
- Cimpoieș, D. Membru al Seminarului Științific de Profil la specialitatea 521.03 ”Economie și Management” a Institutului Național de Cercetări Economice;
- Cimpoieș, D. Membru a 6 comisii de îndrumare a doctoranzilor (Școlile doctorale a UASM și USM).
- Cimpoieș D. Membru al grupului de lucru ministerial (MAIA) cu privire la

consultanța agricolă.

- Cimpoieș D. Membru al comitetului științific celei de-a 4-a conferință științifică internațională "Competitiveness and sustainable development", 3-4 noiembrie 2022, Universitatea Tehnică a Moldovei, FIEB, Chișinău, Republica Moldova.
 - Cimpoieș D. Membru al comitetului științific "Improving the quality of solid biofuels produced from raw material collected from both sides of Prut river" organized within the Project 2SOFT/.2/44 funded by the European Union, within the programme Cross Border Cooperation Romania-Republic of Moldova 2014-2020, held on 04-05 November, 2022, Technical University of Moldova, Faculty of Agriculture, Chișinău, Republic of Moldova.
 - Litvin, A. Membru al Seminarului Științific al Universității Agrare de Stat din Moldova (UASM), Specialitatea: 521.03 Economie și management în domeniul de activitate.
 - Litvin, A. Membru al Seminarului Științific al Academiei de Studii Economice (ASEM), Specialitatea: 521.03. Economie și management în domeniul de activitate; 521.04. Marketing și logistică.
 - Litvin, A. Membru al Seminarului Științific al Universității de Studii Politice și Economice Europene „Constantin Stere”, Specialitatea: 521.03. Economie și management în domeniul de activitate.
 - Litvin, A. Membru a 4 comisii de îndrumare a doctoranzilor (Școlile doctorale a UASM și USM).
 - Litvin, A. Expert național pe domenii științifice, privind evaluarea propunerilor de proiecte în cadrul competiției naționale a granturilor doctorale, MECC
 - Cimpoieș, L. Secretar al Seminarului Științific de Profil (ASEM), Specialitatea: 521.02. Teorie Economică și Politici Economice.
 - Cimpoieș, L. Membru al Seminarului Științific de Profil (ASEM), Specialitatea: 521.02. Economie mondială; relații economice internaționale
 - Reșitca, R. Membru al grupului de lucru ministerial (MAIA) cu privire la consultanța agricolă.
- Redactor / membru al colegiilor de redacție al revistelor naționale / internaționale (Opțional)
- Cimpoieș, D. Redactor-șef adjunct al revistei "Știința Agricolă", Republica Moldova, categoria B, ISSN: 1857-0003.
 - Cimpoieș, D. Membru al colegiului de redacție a revistei "The Science of Person: Humanitarian Researches, Federația Rusă, ISSN:1998-5320
 - Cimpoieș, L. Membru al colegiului de redacție al revistei internaționale **Economic Forum**, ISSN: 2308-8559; DOI: 10.36910/e-forum.lntu.edu.ua), http://e-forum.lntu.edu.ua/index.php/ekonomichnyy_forum/redkolehiya

- Cimpoieș, L. Membru al colegiului de redacție al revistei internaționale **Management & Economics Research Journal** (ISSN: 2710-8856), <https://mer-j.com/merj/index.php/merj/about/editorialTeam>
- Litvin A. Membru al colegiului de redacție al revistei „Гуманитарный вестник Запорожской Государственной Инженерной Академии” din Zaporojia, Ucraina.

18. Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect (obligatoriu).

Obiectivele de cercetare pentru anul 2022 au ținut de elaborarea modelului de organizare a sistemului național de extensiune rurală și perfecționarea activității economico-financiare a sistemului de educație-cercetare cu profil agrar. Pentru atingerea obiectivelor propuse ne-am propus următoarele acțiuni:

- *Studierea literaturii de specialitate și experienței avansate în domeniul extensiunii rurale;*
- *Elaborarea unui concept de organizare a unui sistem național de extensiune rurală;*
- *Perfecționarea activității economico-financiare a învățământului superior agrar.*

Pe lângă cadrul legislativ existent în domeniul extensiunii agrare din Republica Moldova, au fost studiate peste o sută de surse bibliografice, accentul punându-se pe cele ce țin de experiența altor state. În urma analizei situației existente și experienței altor state, dar și a bunelor practici în domeniu, a fost elaborat un concept principial nou de organizare a sistemului național de extensiune rurală, capabil să realizeze o conexiune între producătorii agricoli și cei care dezvoltă activități non-agricole, pe de o parte și instituțiile de învățământ superior și profesional tehnic, organizațiile din domeniul cercetării și inovării, companiile de consultanță și organizațiile cu activitate în domeniile agriculturii, antreprenoriatului și dezvoltării rurale.

Obiectivul general al conceptului propus este dezvoltarea unui sistem modern și durabil de transfer tehnologic, formare și consultanță în agricultură bazat pe servicii relevante, eficiente și orientate pe necesitățile de dezvoltare a sectorului agroalimentar și zonele rurale din Republica Moldova în vederea îmbunătățirii capitalului uman, contribuind la creșterea competitivității economiei naționale prin:

- *Realizarea unei conexiuni strânse dintre producătorii agricoli, instituții și organizații, furnizori de informații în sistemul de consultanță agricolă;*
- *Diversificarea serviciilor de consultanță în agricultură;*
- *Dezvoltarea platformei digitale pentru serviciile de consultanță.*

Conceptul propus a stat la baza elaborării Programului de dezvoltare a serviciilor de consultanță în agricultură în Republica Moldova pentru anii 2023-2027.

Realizarea celui de-al doilea obiectiv preconizat pentru anul 2022 ține de analiza veniturilor și cheltuielilor Universității Agrare de Stat din Moldova și identificarea unor soluții de îmbunătățire a stării economico-financiare. A fost realizat modelul de optimizare a activității economico-financiare a instituțiilor bugetare din sfera educație-cercetare prin metoda multitasking în care frontiera performanței este evaluată în rezultatul analizei anvelopării datelor. În așa mod sunt definite criteriile de îmbunătățire a activităților didactico-metodice în condițiile limitării resurselor financiare cu o raportare optimală a acestor obiective. Indicatorii economico-financiar sunt evaluați pentru instituțiile bugetare cu o corelație

multifactorială față de trendul impus de prețurile de piață a resurselor materiale, umane ș.a.

În urma analizei statistice a rapoartelor anuale din perioada 2017-2022 și altor documente economico-financiare am venit cu un șir de recomandări de sporire a veniturilor și reducere a cheltuielilor, care pot contribui la o mai bună gestionare a sistemului de educație-cercetare cu profil agrar, care în final va duce la o creștere a calității specialiștilor pregătiți în domeniul agriculturii și sectoarele conexe cu dezvoltarea durabilă a localităților rurale.

The research objectives of the research project for the year 2022 were the elaboration of the organization model of the national rural extension system and the improvement of the economic-financial activity of the agricultural education-research system. To achieve the proposed objectives, we proposed the following actions:

- Studying specialized literature and advanced experience in the field of rural extension;*
- Elaboration of a concept for the organization of a national system of rural extension;*
- Improving the economic and financial activity of the agricultural higher education.*

In addition to the existing legislative framework in the field of agricultural and rural extension in the Republic of Moldova, over a hundred bibliographic sources were studied, focusing on those related to the experience of other states. Following the analysis of the existing situation and international experience, as well as of good practices in the field, a fundamentally new concept of organizing the national rural extension system was developed, able to create a connection between agricultural producers and those who develop non-agricultural activities, on the one hand and higher education and professional technical institutions, organizations in the field of research and innovation, consulting companies and organizations active in the fields of agriculture, entrepreneurship and rural development.

The general objective of the proposed concept is the development of a modern and sustainable system of technological transfer, training and consultancy in agriculture based on relevant, efficient services and oriented to the needs of the development of the agri-food sector and rural areas of the Republic of Moldova to improve human capital, contributing to increasing the competitiveness of the national economy by:

- Creating a close connection between agricultural producers, institutions and organizations, information providers in the agricultural consulting system;*
- Diversification of consulting services in agriculture;*
- Development of the digital platform for consulting services.*

The proposed concept was the basis for the development of the Program for the development of agricultural consulting services in the Republic of Moldova for the years 2023-2027.

The achievement of the second objective expected for the year 2022 relates to the analysis of the revenues and expenses of the State Agrarian University of Moldova and the identification of solutions to improve the economic and financial situation. The model for optimizing the economic-financial activity of budgetary institutions in the education-research sphere was created through the multitasking method in which the performance frontier is evaluated based on the data envelopment analysis. In this way, the criteria for improving the didactic-methodical activities are defined under the conditions of the limitation of financial resources with an optimal reporting of these objectives. The economic-financial indicators are evaluated for budgetary institutions with a multifactorial correlation against the trend

imposed by the market prices of material, human, as well as other resources.

Following the statistical analysis of the annual reports from 2017-2022 and other economic-financial documents, we came up with a series of recommendations to increase revenues and reduce expenses, which can contribute to a better management of the agricultural education-research system, which will ultimately lead to an increase in the quality of trained specialists in the field of agriculture and related sectors to the sustainable development of rural areas.

19. Recomandări, propuneri

Nivelul de salarizare mai scăzut a cercetătorilor științifici față de cel al cadrelor științifico-didactice face neatractivă angajarea în calitate de titulari în cadrul proiectelor de cercetare, iar împreună cu plafonarea mărimii sarcinii didactice și științifice la 1,5 unități demotivează cadrele științifico-didactice să se implice mai activ în activitatea de cercetare. Prin urmare, recomandăm.

- Revederea plafonării activității științifice și didactice la doar 1,5 unități.
- Egalarea statutului deținătorilor funcțiilor științifice în aspect salarial (grila de salarizare) cu cel al deținătorilor funcțiilor științifico-didactice.
- Ridicarea statutului conducătorului de proiect, inclusiv prin salarizarea suplimentară a acestuia.

Conducătorul de proiect _____ / Cimpoieș Dragoș

Data: 07.11.2022

LS

Executarea devizului de cheltuieli, conform anexei nr. 2.3 din contractul de finanțare
(la data raportării)

Cifrul proiectului: 20.80009.0807.44

Cheltuieli, mii lei				
Denumirea	Cod		Anul de gestiune 2022	
	Eco (k6)	Aprobat	Modificat +/-	Precizat
Remunerarea muncii conform statelor	211180	320,6		320,6
Contribuții și prime de asigurări obligatorii	212100	77,0		77,0
Deplasări de serviciu în interiorul țării	222710			
Deplasări de serviciu peste hotare	222720	46,2	-6,2	40,0
Servicii editoriale	222910	1,3		1,3
Servicii de protocol	222920	3,0		3,0
Servicii de cercetări științifice contractate	222930			
Servicii neatribuite altor aliniate	222990	14,5		14,5
Procurarea mașinilor și utilajelor	314110	3,8		3,8
Procurarea activelor nemateriale	317110	2,0	-2,0	
Procurarea combustibilului, carburanților și lubrifianților	331110			
Procurarea produselor alimentare	333110			
Procurarea materialelor pentru scopuri didactice, științifice și alte scopuri	335110			
Procurarea materiale de uz gospodăresc și rechizite de birou	336110	9,8	+8,2	18,0
Procurarea accesoriilor de pat, îmbrăcăminte, încălțăminte	338110			
Procurarea altor materiale	339110			
TOTAL		478,2		478,2

Notă: În tabel se prezintă doar categoriile de cheltuieli din contract ce sunt în execuție și modificările aprobate (după caz)

Rector U.T.M.

(semnătura)

dr. hab. Viorel BOSTAN

(numele, prenumele)

Contabil (economist)

(semnătura)

Victoria IOVU

(numele, prenumele)

Conducătorul de proiect

(semnătura)

Dr. hab. Dragoș CIMPOIEȘ

(numele, prenumele)

Componența echipei proiectului

Cifrul proiectului 20.80009.0807.44

Echipa proiectului conform contractului de finanțare (la semnarea contractului)						
Nr	Nume, prenume (conform contractului de finanțare)	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă conform contractului	Data angajării	Data eliberării
1.	Cimpoieș Dragoș	1977	dr. hab.	0,50	03.01.2022	
2.	Litvin Aurelia	1970	dr. hab.	0,25	03.01.2022	
3.	Racul Anatolie	1954	dr.	0,75	03.01.2022	
4.	Cimpoieș Liliana	1986	dr.	0,25	03.01.2022	
5.	Dobrovolschi Ludmila	1973	f-grad	0,25	03.01.2022	
6.	Danilov Iurie	1977	f-grad	0,50	03.01.2022	
7.	Reșitca Rodica	1976	f-grad	0,50	03.01.2022	
8.	Litvin Eugeniu	1993	f-grad	0,25	03.01.2022	01.07.2022
9.	Griza Ina	1973	f-grad	0,50	03.01.2022	

Ponderea tinerilor (%) din numărul total al executorilor conform contractului de finanțare	22,2
--	------

Modificări în componența echipei pe parcursul anului 2022					
Nr	Nume, prenume	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă conform contractului	Data angajării
1.	Șeremet Victor	1945	Dr. hab.	0,25	01.09.2022

Ponderea tinerilor (%) din numărul total al executorilor la data raportării	11,1
---	------

Rector U.T.M.

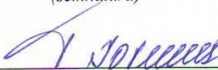

(semnătura)

dr. hab. Viorel BOSTAN

(numele, prenumele)

Contabil (economist)

(semnătura)

Victoria IOVU

(numele, prenumele)

Conducătorul de proiect

(semnătura)

Dr. hab. Dragoș CIMPOIEȘ

(numele, prenumele)

